

'Naar een sociologie van de vrouw' is voor dit nummer misschien een wat wijds aandoende titel, maar de relativering zit in het eerste woord. De opgenomen artikelen zijn de eerste — soms de allereerste — woorden over de gekozen onderwerpen, niet de laatste. Het is te hopen dat het niet bij deze eerste aanzet zal blijven, maar dat deze artikelen een *programmafunctie* kunnen vervullen; ieder stuk verwijst naar een interessant en relevant probleemgebied binnen de ruimere problematiek van de vrouwenemancipatie. Natuurlijk bestrijken de artikelen niet alle denkbare en belangrijke onderzoeksvelden, maar 'volledigheid' kon binnen het beperkte kader van een tijdschrift niet nagestreefd worden. Het lijkt me een nuttige zaak dat in dit nummer eens wat minder bekende aspecten van de vrouwenproblematiek aan de orde worden gesteld.

Hedy d'Ancona heeft zich beziggehouden met vrouwenemancipatie als onderzoeksgebied, waarbij de koppeling van verschillende opvattingen van 'emancipatie', zoals die uit de vrouwenbeweging in de loop der tijd naar voren zijn gekomen, aan verschillende vormen van sociaal-wetenschappelijk onderzoek tot stand wordt gebracht. Een belangrijk vervolg op deze inventarisatie zou kunnen zijn om ook te trachten de omissies en lacunes te inventariseren.

Een meer theoretische bijdrage wordt geleverd door Joke Schrijvers die op het feit wijst dat de culturele antropologie zich te eenzijdig heeft gericht op het gedrag van de mannelijke helft van de wereldbevolking met voorbijgaan aan wat vrouwen doen en denken. Een soortgelijk punt heb ik zelf naar voren proberen te brengen in mijn artikel over de plattelandsvrouwen, die in het sociaal-wetenschappelijk onderzoek wel een bijzonder obscuur bestaan leiden.

Een bijdrage die relevant is voor de theorie en praktijk van socialisatie en onderwijs, wordt gevormd door het onderzoek van een Utrechtse werkgroep naar leermiddelen die gebruikt worden op een lagere school. Via een analyse van verschillende typen schoolboekjes komen zij tot de conclusie dat deze een buitengewoon traditioneel, en vooral voor vrouwen zeer beperkend, beeld geven van man-vrouwrelaties en mannelijke en vrouwelijke aktivitei-

ten en beroepsrollen.

Tot slot volgt een artikel dat een aanzet wil geven tot een analyse van vrouwenarbeid in een 19e eeuwse kapitalistische samenleving, en een vergelijking trekt met de situatie in Latijns-Amerika. Een gedegen en kritische geschiedschrijving ten aanzien van vrouwen lijkt me een eerste vereiste, zowel voor de verhoging van het maatschappelijk en individueel zelfbewustzijn van vrouwen — de 'eigen' geschiedenis wordt zichtbaar gemaakt — als voor een wetenschappelijk verantwoorde analyse van de onderdrukte positie van vrouwen in de huidige samenlevingen.

De uitwerking van het hier vluchtig geschetste programma heeft niet alleen een wetenschappelijk belang, maar zal ons misschien het soort kennis verschaffen, waardoor er niet alleen 'een jaar' maar 'een heel leven voor de vrouw' is weggelegd in een hopelijk niet ál te verre toekomst

E. B.